

Kontakty z Mediami
i Informacja

Sąd Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 96/21
Luksemburg, 9 czerwca 2021 r.

Wyroki w sprawach T-302/19 i T-303/19
Janukowycz/Rada

Sąd stwierdził nieważność aktów Rady z 2019 r. dotyczących przedłużenia zamrożenia środków finansowych zastosowanego wobec byłego prezydenta Ukrainy, Wiktora Janukowycza, i jego syna, Oleksandra Janukowycza

Rada nie wykazała, że organy ukraińskie prowadzą toczące się przeciwko nim postępowania karne, którymi uzasadniono decyzję o przedłużeniu zamrożenia tych środków, z poszanowaniem prawa do obrony oraz prawa do skutecznej ochrony sądowej

W odpowiedzi na represje zastosowane w związku z demonstracjami, które odbyły się na placu Niepodległości w Kijowie (Ukraina) w lutym 2014 r., Rada Unii Europejskiej przyjęła w marcu 2014 r. środki ograniczające przeciwko niektórym osobom, w tym przeciwko Wiktorowi Fedorowyczowi Janukowyczowi, który w czasie tych demonstracji sprawował urząd prezydenta Ukrainy, oraz przeciwko jego synowi Oleksandrowi Wiktorowyczowi Janukowyczowi, ukraińskiemu biznesmenowi. Początkowo środki nakazujące zamrożenie środków finansowych obu mężczyzn zostały nałożone na okres roku. Nałożenie tych środków uzasadniono toczącymi się wobec nich na Ukrainie postępowaniami karnymi w sprawie przestępstw związanych ze sprzeniewierzeniem środków publicznych i ich nielegalnym przesyłaniem poza Ukrainę.

W marcu 2015 r. Rada przedłużyła środki ograniczające nałożone na obu mężczyzn o kolejny rok ze względu na prowadzone przeciwko nim przez organy ukraińskie postępowania karne w sprawie przestępstw związanych ze sprzeniewierzeniem środków i aktywów publicznych. Wyrokami z dnia 15 września 2016 r.¹ Sąd Unii Europejskiej stwierdził nieważność aktów z marca 2014 w zakresie, w jakim dotyczyły one obu mężczyzn, jednocześnie oddalając ich skargi wniesione w szczególności na akty z marca 2015 r. Wyrokami z dnia 19 października 2017 r.² Trybunał Sprawiedliwości oddalił ich odwołania od tych wyroków Sądu.

W marcu 2016, 2017 i 2018 r. Rada ponownie przedłużyła środki ograniczające nałożone na obu mężczyzn, każdorazowo o rok, uzasadniając to prowadzonymi przeciwko nim przez organy ukraińskie postępowaniami karnymi, między innymi w sprawie przestępstw związanych ze sprzeniewierzeniem środków i aktywów publicznych. Środki te były systematycznie unieważniane przez Sąd³.

W marcu 2019 r., z tych samych powodów, którymi uzasadniono decyzję o przyjęciu aktów z 2018 r., stosowanie środków ograniczających wobec obu mężczyzn zostało kolejny raz przedłużone o rok. W ramach niniejszych spraw obaj mężczyźni zakwestionowali przed Sądem zgodność z prawem tych środków⁴.

¹ Wyroki Sądu z dnia 15 września 2016 r., Janukowycz/Rada i Janukowycz/Rada, [T-346/14](#) i [T-348/14](#) (zobacz także komunikat prasowy nr [97/16](#)).

² Wyroki Sądu z dnia 19 października 2017 r., Janukowycz/Rada i Janukowycz/Rada, [C-598/16 P](#) i [C-599/16 P](#) (zob. także komunikat prasowy nr [108/17](#)).

³ Wyroki Sądu: z dnia 11 lipca 2019 r., Janukowycz/Rada i Janukowycz/Rada, sprawy połączone [T-244/16](#) i [T-285/17](#) i sprawy połączone [T-245/16](#) i [T-286/17](#) (zob. także komunikat prasowy nr [93/19](#)); z dnia 24 września 2019 r., Janukowycz/Rada i Janukowycz/Rada, [T-300/18](#) i [T-301/18](#).

⁴ W dniach 5 marca 2020 r. i 4 marca 2021 r. Rada ponownie przedłużyła środki ograniczające wobec Wiktora Fedorowycza Janukowycza i Oleksandra Wiktorowycza Janukowycza, którzy zakwestionowali zgodność z prawem stosownych aktów Rady w zawisłych przed Sądem sprawach [T-291/20](#), [T-292/20](#), [T-262/21](#) i [T-263/21](#).

W swoich dzisiejszych wyrokach Sąd przypominał, że chociaż Rada może uzasadnić zastosowanie środków ograniczających decyzją właściwego organu państwa trzeciego o wszczęciu i prowadzeniu postępowania karnego w sprawie przestępstwa sprzeniewierzenia środków publicznych tego państwa, to jednak ma ona obowiązek ustalenia, czy ów organ zapewnia poszanowanie prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej. W tym kontekście Rada musi wskazać w akcie nakładającym środki ograniczające, że sprawdziła, czy rozpatrywana decyzja organu państwa trzeciego została wydana z poszanowaniem wspomnianych wyżej praw.

W tym względzie Sąd stwierdził, że Rada umieściła w aktach z 2019 r. informację o powodach, dla których uznała, że decyzja organów ukraińskich o wszczęciu i prowadzeniu postępowań karnych wobec dwóch zainteresowanych mężczyzn została przyjęta z poszanowaniem ich praw procesowych.

Wypowiadając się w przedmiocie zasadności tego uzasadnienia, Sąd stwierdził, że Rada uwzględniła serię orzeczeń sądowych wydanych w związku ze wskazanymi wyżej postępowaniami karnymi jako stanowiące część okoliczności faktycznych uzasadniających utrzymanie omawianych środków ograniczających w mocy. Jednakże, **Rada nie wykazała, że rzeczywiście przeanalizowała te orzeczenia i mogła z nich wywnioskować, że prawa proceduralne zainteresowanych osób były w istocie przestrzegane.** Rada nie wyjaśniła też, w jakim zakresie owe orzeczenia świadczą o poszanowaniu tych praw przez ukraińskie organy sądowe w kontekście wszczęcia i prowadzenia wskazanych wyżej postępowań karnych. W każdym razie **same te orzeczenia, które wpisują się w szersze ramy rozpatrywanych postępowań karnych, nie mogą świadczyć o tym, że omawiane postępowania karne zostały wszczęte i są prowadzone z poszanowaniem prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej.**

Sąd podkreślił też, że w sytuacji, gdy, jak w omawianych sprawach, dana osoba od kilku lat pozostaje objęta środkami ograniczającymi, w istocie ze względu na toczące się wobec niej to samo postępowanie przygotowawcze prowadzone przez prokuraturę generalną Ukrainy, przed podjęciem decyzji o ewentualnym kolejnym przedłużeniu tych środków, Rada ma obowiązek sprawdzenia, czy organy ukraińskie zapewniły tej osobie prawo do rozpatrzenia jej sprawy w rozsądnym terminie. W związku z tym Rada powinna była przynajmniej wskazać powody, dla których mogła uznać, że prawa zainteresowanych osób, w szczególności prawo do rozpatrzenia ich spraw w rozsądnym terminie, były przestrzegane. **W innym przypadku nie można bowiem stwierdzić, że materiały, którymi dysponowała Rada w procesie przyjmowania zaskarżonych aktów, pozwoliły jej na zweryfikowanie, czy rozstrzygnięcie ukraińskich organów sądowych o wszczęciu i prowadzeniu wspomnianych postępowań karnych, zostało wydane i zrealizowane z poszanowaniem tego prawa.**

W tych okolicznościach Sąd stanął na stanowisku, że **nie można stwierdzić, iż przed przyjęciem zaskarżonych aktów, Rada upewniła się, że ukraińskie organy sądowe przestrzegały prawa do obrony i prawa do skutecznej ochrony sądowej omawianych osób w ramach wskazanych postępowań karnych.** Z tego względu, podejmując decyzję o pozostawieniu nazwisk obu wskazanych wyżej mężczyzn w wykazach osób objętych środkami ograniczającymi, **Rada popełniła błąd w ocenie.** W rezultacie Sąd **stwierdził nieważność zaskarżonych aktów w zakresie, w jakim dotyczą one W. Fedorowycza Janukowycza i O. Wiktorowycza Janukowycza.**

UWAGA: Odwołanie od orzeczenia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału w terminie dwóch miesięcy i dziesięciu dni od dnia zawiadomienia o tym orzeczeniu.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zarządzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Pełny tekst wyroków ([T-302/19](#) i [T-303/19](#)) jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroków jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106